

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра журналістики та мовної комунікації

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

«ТВЕРДЖУЮ»

на САВИЦЬКА

2023 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 11 від 09 травня 2023 р.

Завідувач кафедри

Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

Гарант ОП

Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Тележурналістика»

Спеціальність – 061 «Журналістика»

Освітня програма

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

Заслужений журналіст України, доцент Савенко О.М.

Київ – 2023

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан гуманітарно-педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

« _____ » _____ 2023 року

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
журналістики та мовної комунікації,
протокол № 11 від 09 травня 2023 р.

Завідувач кафедри

_____ Марина НАВАЛЬНА

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Журналістика»

Гарант ОП

_____ Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Тележурналістика»

Спеціальність – **061 «Журналістика»**

Освітня програма

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник:

Заслужений журналіст України, доцент Савенко О.М.

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Спеціальність	<u>061 журналістика</u>	
ОС	бакалавр	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	210	
Кількість кредитів ECTS	7	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	—	
Форма контролю	іспит (5 семестр, 3 курс)	
Показники навчальної дисципліни для денної форми та скороченого терміну навчання		
	денна форма навчання	скорочений термін навчання
Рік підготовки	3	-
Семестр	V	-
Лекції	30	-
Практичні, семінарські заняття	45	-
Лабораторні заняття	—	-
Самостійна робота	135	-
Індивідуальні завдання	—	-
Кількість тижневих годин для денної форми навчання:		-
аудиторних	4	
самостійної роботи студента	5	

1. Опис навчальної дисциплін

Найменування показників	Спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	061 журналістика	Вибіркова	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	Освітній ступінь – бакалавр	3-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання - не передбачено		Семестр	
Загальна кількість годин – 120		5-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента –54		Лекції	
		30 год.	-
		Практичні, семінарські	
		45 год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
	135 год.	-	
	Індивідуальні завдання:		
	-		
Вид контролю:			
Іспит (5 семестр, 3 курс)			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни. Сформувати у студентів комплекс теоретичних знань та практичних професійних навичок, необхідних для репортерської та редакторської роботи в телевізійних редакціях, зокрема, в телевізійних новинах.

У процесі навчання студенти матимуть змогу на практиці оволодіти навичками репортерської роботи під час підготовки інформаційних пакетів для телевізійних новин у навчальній телевізійній студії НУБІП.

Навчання відбуватиметься за принципом мінімального теоретичного студювання у ході постійної практичної роботи у навчальній телевізійній студії університету. Обов'язковим елементом роботи буде аналіз і редагування та обговорення студентських практичних доробків, створених у процесі вивчення предмета.

Завдання (навчальні цілі):

- ознайомити студентів з професією тележурналіста;
- вивчити основні функції й завдання тележурналістики;
- визначити особливості функціонування тележурналістики;
- отримати основні навички для підготовки власних телематеріалів і телепрограм у різних жанрах.
- підготувати спеціаліста, що вміє здобувати інформацію з різних джерел, перевіряти і системно опрацьовувати її, втілювати матеріал у цікаву, оригінальну й доступну для сприйняття аудіовізуальну форму та презентувати його телевізійній аудиторії як готовий інформаційний продукт.

Курс передбачає виконання індивідуальних завдань, роботу в малих редакційних групах (групах випуску) та колективну роботу в великій редакційній команді (що відповідає сучасній телевізійній практиці: редакційне завдання – процес його виконання, починаючи від збору й аналізу первинної інформації щодо події, закінчуючи монтажем та версткою інформаційного випуску – апаратно-студійна організація ефіру – postproduction (аналіз, обговорення, визначення доцільності подальшого відстеження динаміки розвитку певних явищ та події, результатів уже оприлюдненої інформації, можливих наступних тематичних пріоритетів).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття і терміни телевиробництва,
- специфіку аудіовізуального сприйняття інформації,
- вимоги до мовлення, стилю, структури інформаційних повідомлень, репортажів, інтерв'ю (зокрема різницю між інтерв'ю як жанром та методом),

- принципи організації роботи на місці події,
- етичні та правові засади репортерської праці,
- правила професійної безпеки,
- посадові обов'язки працівників інформаційної редакції телеканалу.
- мати уявлення про оперативну роботу телерепортера (зокрема, на місці події), в інформаційній редакції та апаратно-студійному комплексі.

вміти:

- обробляти і редагувати зібраний матеріал (йдеться як про текстове, так і про аудіовізуальне редагування);
- створювати як окремі репортерські повідомлення, так і складні телевізійні інформаційні випуски новин;
- користуватись технічними засобами фіксації інформації, відео архівом;
- цитувати будь-який текстовий, звуковий чи аудіовізуальний матеріал відповідно до вимог авторського права;
- вміти ставити запитання по суті, з'ясувати обставини;
- знаходити належні докази та переконливі свідчення;
- отримувати інсайдерську інформацію та захищати свої джерела інформації;
- працювати в творчому колективі;

Набуття компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК06. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК02. Здатність формувати інформаційний контент.

СК03. Здатність створювати медіапродукт.

СК04. Здатність організовувати й контролювати командну професійну діяльність.

СК05. Здатність ефективно просувати створений медійний продукт.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності.

Програмні результати навчання

ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань.

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР03. Оцінювати свій чи чужій інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР04. Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел.

ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.

ПР06. Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР08. Виокремлювати у виробничих ситуаціях факти, події, відомості, процеси, про які бракує знань, і розкривати способи та джерела здобування тих знань.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

ПР14. Генерувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації.

ПР15. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.

ПР16. Планувати свою роботу та роботу колег, спрямовану як на генерування інформаційного контенту, так і створення медіапродукту, а також його промоцію.

ПР17. Розміщувати оперативну інформацію про свій медіапродукт на доступних інтернет-платформах.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

III курс (V семестр)

Зміст дисципліни «ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИКА»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Телебачення і телевиробництво: основні проблеми, принципи, засади, функції, термінологія

Тема 1. Сучасне телебачення як невід'ємний компонент найважливіших суспільних інституцій і показник демократичного устрою держави. Специфіка впливу та виражальні можливості.

Тема 2. Європейські стандарти інформаційного телемовлення. Оперативність. Точність. Достовірність. Вичерпність. Збалансованість. Відокремлення фактів від коментарів. Простота мовлення. Культура мовлення як стандарт.

Тема 3. Українське телебачення в європейському та світовому контекстах, спільні та відмінні риси.

Тема 4. Створення т.зв. Суспільного телебачення і радіомовлення України як запізнена спроба виправлення диспропорції в інформаційному просторі держави, яка загрожує національній безпеці держави.

Тема 5. Телебачення в законі. Нормативна діяльність телерадіокомпаній України в українському законодавстві. Актуальні питання інформаційного законодавства України, його відповідність викликам сучасності. Державні регуляторні органи у сфері телерадіопростору України

Тема 6. Основні засади виробництва телевізійної продукції. Найбільш практиковані жанри у роботі українських телеканалів.

Тема 7. Діджиталізація телевиробництва.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Робота телевізійної інформаційної редакції

Тема 1. Новини як головний інформаційний продукт телевізійного виробництва. Масштаб новин, головні засади визначення, що є новиною, а що ні.

Тема 2. Методи збору, відбору, обробки, поширення інформації у телепрограмах. Чинники, які впливають на ці методи.

Тема 3. Організація та координація творчої роботи інформаційної редакції телекомпанії. Особливості колективної роботи редакції інформації. Посади та посадові обов'язки її працівників.

Тема 4. Особливості редагування телевізійних новин.

Тема 5. Специфіка телерепортерської роботи та критерії її оцінки

Тема 6. Робота редакції новин від планування, редакційних завдань та їх виконання (запис, монтаж, верстка, перегляд) – до аналізу, обговорення, визначення доцільності подальшої розробки окремих тем та ін.).

Тема 7. Слововживання у телемовленні.

Тема 8. Інтонація в телемовленні.

4. Структура навчальної дисципліни «ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИКА»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усьог	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р.
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Телебачення і телевиробництво: основні проблеми, принципи, засади, функції, термінологія												
Тема 1. Сучасне телебачення як невід’ємний компонент найважливіших суспільних інституцій і показник демократичного устрою держави. Специфіка впливу та виражальні можливості.	14	2	3	-	-	9						
Тема 2. Європейські стандарти інформаційного мовлення. Оперативність. Точність. Достовірність. Вичерпність. Збалансованість. Відокремлення фактів від коментарів. Простота мовлення. Культура мовлення як стандарт.	14	2	3	-	-	9						

<p>Тема 3. Українське телебачення в європейському та світовому контекстах, спільні та відмінні риси. Проблема суцільної олігархізації 9українського телебачення, негативні наслідки і загрози корисливого впливу можновладців на формування суспільної думки і настроїв населення.</p>	14	2	3	-	-	9					
<p>Тема 4. Створення т.зв. Суспільного телебачення і радіомовлення України як запізніла спроба виправлення диспропорції в інформаційному просторі держави, що загрожує національній безпеці держави.</p>	14	2	3	-	-	9					
<p>Тема 5. Телебачення в законі. Нормативна діяльність телерадіокомпаній України в українському законодавстві. Актуальні питання інформаційного законодавства України, його відповідність викликам сучасності. Державні регуляторні органи у сфері телерадіопростору України</p>	14	2	3			9					

Тема 6. Основні засади виробництва телевізійної продукції. Найбільш практиковані жанри у роботі українських телеканалів.	14	2	3	-	-	9							
Тема 7. Діджиталізація телевиробництва.	14	2	3	-	-	9							
Разом за змістовим модулем 1	98	14	21	-	-	63							
Змістовий модуль 2. Робота телевізійної інформаційної редакції													
Тема 1. Новини як головний інформаційний продукт телевиробництва. Масштаб новин, головні засади визначення новин	14	2	3	-	-	9							
. Тема 2. Методи збору, відбору, обробки та поширення інформації у телепрограмах. Чинники, які впливають на ці методи..	14	2	3	-	-	9							
Тема 3. Організація та координація творчої роботи інформаційної редакції телекомпанії. Особливості колективної роботи редакції інформації. Посади та посадові обов'язки її працівників.	14	2	3	-	-	9							
Тема 4. Особливості редагування телевізійних новин.	14	2	3	-	-	9							
Тема 5. Специфіка телерепортерської роботи та критерії її оцінки.	14	2	3	-	-	9							

Тема 6. Робота редакції новин від планування, редакційних завдань та їх виконання (запис, монтаж, верстка, перегляд) – до аналізу, обговорення, визначення доцільності подальшої розробки окремих тем та ін.).	14	2	3	-	-	9						
Тема 7. Слово у телемовленні.	14	2	3	-	-	9						
Тема 8. Інтонація в телемовленні.	14	2	3	-	-	9						
Разом за змістовим модулем 2	112	16	24	-	-	72						
Усього годин	210	30	45	-	-	135						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
	Не передбачено навчальним планом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Практика організації та координації колективної роботи студентської інформаційної редакції. Створення в кожній студентській групі інформаційної редакції за принципом випадкового підбору кадрів.	3
2	Почергове визначення на заняттях нової випускової групи (головні редактори, редактори, ведучі, репортери, режисери, гостьові редактори, випускові тощо) з розподілом обов'язків на конкретні редакторські та репортерські завдання (теми) і персональне вивчення межі і компетенції певних посадових обов'язків з метою почергового «вживання» кожного студента у роботу кожного спеціаліста редакції.	3
3	Проведення на кожному занятті редакційної «літучки» - планування і підготовки інформаційного випуску: визначення тем сюжетів, їх аналіз та обговорення.	3
4.	Збір новин, редагування, монтаж інформаційних пакетів, здійснення верстки випуску, (по технічній можливості) студійна робота та монтаж інформаційних сюжетів і всього	3

	випуску (мережева презентація готової програми на Студ TV), аналіз і обговорення зробленого, визначення доцільності подальшої розробки окремих тем та ін.	
5.	Опанування різними методами збору інформації – вивчення та аналіз документів, спостереження, опитування (інтерв'ю), аналіз та відбір новин, їх візуалізація та ранжирування; мережевий моніторинг.	3
6..	Написання телевізійного інформаційного тексту, підготовка й запис стендапу, опрацювання синхронів;	3
7.	Оволодіння навичками оперативного редагування, монтажу інформаційного пакету (сюжету), верстки телевізійних новин для інформаційного випуску та ін.	3
8.	Телевізійний сценарій та особливості редагування телевізійних новин.	3
9.	«Доки горить сірник». Оволодіння практикою написання й оприлюднення підводки до сюжету в прямому ефірі та блиц-інтерв'ю з чітким хронометражем.	3
10.	«Сусід за партою». Увага до яскравих деталей у блиц-презентації.	3
11.	Опанування навичками ставити запитання по суті, з'ясовувати обставини; знаходити належні докази та переконливі свідчення; отримувати інсайдерську інформацію та захищати свої джерела інформації;	3
12.	Принципи організації роботи на місці події, етичні та правові засади репортерської праці, правила професійної безпеки.	3
13.	Основні правила роботи тележурналіста в екстремальних умовах – в зоні бойових дій, при висвітленні ліквідації наслідків природних та техногенних катастроф, ДТП, мітингів протестів, масових зібрань і демонстрацій.	3
14.	Робота тележурналіста в студії і на виїзді, створення прямоефірної передачі і в записі.	3
15.	Підготовка, збір, зйомки, редагування і випуск новин НУБІП, аналіз та обговорення чергових випусків новин (за наявності технічних можливостей)	3
	Разом	45

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
	Не передбачено навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1	Сучасне телебачення: специфіка впливу та виражальні можливості. Основні засади виробництва телевізійних новин	4
2	Особливості колективної роботи інформаційної редакції телекомпанії. Посадові обов'язки її працівників.	4
3	Організація та координація творчої роботи студентської інформаційної редакції	25
4	Діджиталізація телевиробництва інформаційного продукту	4
5	Практика телерепортерської роботи та критерії її оцінки	25
6	Робота студентської редакції новин від планування, редакційних завдань та їх виконання (запис, монтаж, верстка, перегляд) – до postproduction (аналізу – обговорення зробленого, визначення доцільності подальшої розробки окремих тем та ін.).	25
7	Особливості редагування телевізійних новин.	3
8	Підготовка, редагування випуск новин НУБП, аналіз та обговорення випусків новин	45
	Разом	135

9. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ, КОМПЛЕКТИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Питання до іспиту з курсу «ТЕЛЕЖУРНАЛІСТИКА»

1. Сучасне телебачення як невід'ємний компонент найважливіших суспільних інституцій і показник демократичного устрою держави.
2. Специфіка впливу телебачення на суспільство та його виражальні можливості.
3. Пауль Ніпков, Борис Грабовський та інші перші винахідники про образного пристрою електронного телебачення.
4. Телебачення 20-30-х років ХХ століття.
5. Повоєнне телебачення 50-х років ХХ століття.
6. “Інтербачення”: основні характеристики, функції, ефективність.
7. 60-ті роки ХХ століття і розвиток телебачення в Україні.
8. Двоканальне телемовлення в Україні.
9. Розвиток місцевих регіональних телеканалів в Україні.
10. Телебачення незалежної України, поява перших українських телеканалів “ІSTV”, “ТЕТ”, “ЮТАР”, “МЕГАПОЛ”.
11. Реорганізація телебачення і радіомовлення України 1995 року.
12. Нинішній стан розвитку телебачення в Україні.
13. Коментар як жанр телевізійної журналістики.
14. Бесіда як жанр телевізійної журналістики.
15. Огляд як жанр телевізійної журналістики.
16. Кореспонденція як жанр телевізійної журналістики.
17. Прес-конференція на телебаченні.
18. Дискусія як жанр телевізійної журналістики.
19. Інформаційне повідомлення як жанр телевізійної журналістики.

20. Коротка характеристика інформаційних жанрів журналістики
21. Замітка як жанр телевізійної журналістики.
22. Репортаж як жанр телевізійної журналістики.
23. Звіт як жанр телевізійної журналістики.
24. Інтерв'ю як жанр телевізійної журналістики.
25. Нарис як жанр телевізійної журналістики.
26. Генезис та характерні особливості теленарису.
27. Замальовка як жанр телевізійної журналістики.
28. Памфлет як жанр телевізійної журналістики.
29. Фельетон як жанр телевізійної журналістики.
30. Сатиричні жанри на телебаченні.
31. Есе як жанр телевізійної журналістики.
32. Світові стандарти телевізійних інформаційних програм
- 33.. Задачі теленовин. Стисла характеристика сучасного новинного телеефіру.
35. Інформаційні програми українського телебачення.
36. Формула новин. Модель побудови інформаційного повідомлення (модель “Вагітний І”).
37. Типологічні ознаки інформаційних програм.
38. Характеристика сучасних інформаційних програм на телебаченні.
39. Тенденції розвитку інформаційного мовлення.
40. Порівняння визначень теленовин (У. Ліпман, Б. Рошко, Е. Деніс і Дж. Меріл, В. Мельник, А. Яковець, В. Цвік).
41. Характерні риси теленовин.
42. Методи викладу телевізійних новин.
43. Виклад теленовин за формулою Поля Вайта.
44. Мова і стиль повідомлень у телевізійній журналістиці.
45. Структура інформаційної редакції інформаційної телепрограми.
46. Технологія інформаційного телевиробництва.
47. Соціальна тематика на українському телебаченні.
48. Особливості, переваги і недоліки телевізійної реклами.
49. Сучасні методи телевізійного рекламування. Сутність поняття прихованої реклами, способи виявлення і боротьби з нею.
50. Визначення та історія репортажу.
51. Завдання й особливості телерепортажу.
52. Доцільність розподілу телерепортажу на дієвий і тематичний.
53. Відбір матеріалу для телерепортажу.
54. Присутність автора при завершенні події.
55. Репортажний метод знімання
56. Роль словесного коментаря в телерепортажі.
57. Як правильно обрати потрібний об’єкт знімання в телерепортажі.
58. Мотивація фрагментарності телерепортажу.
59. Невдала спроба створення Суспільного телебачення і радіомовлення в Україні.
60. Діяльність олігархічного телебачення в Україні як одна із найсуттєвіших загроз свободі слова, демократії і національній безпеці держави.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Особистісно орієнтовані методи навчання. Творчо-дослідницькі завдання.
2. Проблемне навчання.
3. Комп'ютерне навчання.

11. ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне опитування, практичні завдання з укладання словникових статей, завдання для проміжного і підсумкового контролю.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404).

Шкала оцінювання

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни R дис. (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи R нр (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Холод О. М. Основи тележурналістики : курс лекцій [авт. та укл. Холод О.; автори: Дмитровський З., Шаповал Ю. – К. : КиМУ, 2012. – 121 с.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Ворошилов В.В. Журналістика: учебник / В.В.Ворошилов – СПб., 2002. – С. 199–241.
2. Законодавство України: Про пресу України: Інформація і свобода слова. – К.: Молодь, 1997.

3. Здоровега В.Й. Преса і влада / В.Й. Здоровега // Укр. періодика: історія і сучасність: тези дон. і новідомл. Всеукр. наук.-теорет. конф. 9–10 груд. 1993 р. – Л., 1993. – С. 8–13.
4. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості / В.Й. Здоровега: Підручник. – Львів: ПАІС, 2008. – 270 с.
5. Здоровега В.Й. Вступ до журналістики / В.Й. Здоровега. – Л., 1995.
6. Здоровега В.Й. Українська періодика у сучасному національному просторі / В.Й. Здоровега // Укр. періодика: історія і сучасність: доп. та повідомл. Третьої всеукр. наук.–теорет. конф. 22–23 груд. 1996 р. – Л., 1995. – С. 11.
7. Ким М. Технология создания журналистского произведения.– СПб., 2001.
8. Кузнецова О. Д. До проекту Кодексу етики журналіста України / О.Д. Кузнецова // Укр. журналістика: історія і сучасність: вісн. Львів, ун-ту. – 1997. – С. 21–25. – Сер. Журналістика.
9. Кузнецова О. Д. Основи масової комунікації: навч. посіб. / О.Д. Кузнецова. – Л.: РВВ Львів, ун-ту, 1996. – 170 с.
10. Кузнецова О.Д. Правові гарантії незалежності преси / О.Д. Кузнецова // Українська періодика: історія і сучасність: Четверта всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 груд. 1997 р. – Л., 1997. – С. 142–145.
11. Кузнецова О.Д. Правові й етичні норми журналістики: тексти лекцій / О.Д. Кузнецова. – Л.: РВВ Львів, ун-ту, 1993.
12. Лазутина Г.В. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для студентов вузов / Г. В. Лазутина. – М., 2004.
13. Мельник Г.С., Тепляшина А.Н. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб.: Питер, 2006. – 270 с. Москаленко А.З. Вступ до журналістики / А. З. Москаленко. – К.: Школяр, 1997. – 297 с.
14. Мильтон Дж. О свободе печати / Дж. Мильтон. – М., 1907.
15. Москаленко А.З. Два кити / А.З. Москаленко. – К., 1997. – 36 с.
16. Москаленко А.З. Етика журналіста: між боротьбою за тираж і об'єктивною інформацією / А.З. Москаленко // Матеріали наук.-практ. конф. «Українська журналістика – 97» / за заг. ред. А.З. Москаленка. – К.: Центр вільної преси, 1997.
17. Москаленко А.З. Журналістика в умовах гласності / А.З. Москаленко. – К., 1997.
18. Москаленко А.З. Комунікативна політологія / А.З. Москаленко. – К., 1997. – 60 с.
19. Москаленко А. З. Теорія журналістики: підручник / А. З. Москаленко. К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.
20. Нерух О. Першооснови журналістської творчості: Навчальний посібник / Нерух О. – Х.: Світ дитинства, 2000.
21. Олешко В. Журналистика как творчество. Учебное пособие / Олешко В. – М.: РИП, 2003.
22. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для студентов вузов по специальности «Журналистика»/ Ред. – сост. С.Г.Корконосенко. – СПб., 2000.

23. Правове регулювання інформаційної діяльності в Україні: Станом на 1 січня 2001 р. – К.: Юрінком Інтер, 2001.
24. Почепцов Г.Г. Информационные войны / Почепцов Г. – М.; К.: Ваклер: Рефлбук, 2000. – 576 с.
25. Почепцов Г.Г. Информация и дезинформация / Почепцов Г. – К.: Эльга: Ника-центр, 2001. – 256 с.
26. Почепцов Г.Г. Психологические войны. / Почепцов Г. – М.; К.: Ваклер: Рефлбук, 2000. – 528 с.
27. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации / Почепцов Г. – М.; К.: Ваклер: Рефлбук, 2001. – 656 с.
28. Почепцов Г.Г. Теорія комунікації / Почепцов Г. – К.: Київ, ун-т, 1999. – 308 с.
29. Приступенко Т.О. Державна підтримка преси: порятунок чи пастка? / Т.О. Приступенко // Журналіст України. – 1997. – № 5–6. – С. 12–14.
30. Приступенко Т.О. Деякі аспекти етичної діяльності вітчизняних журналістів під час виборчих баталій / Т.О. Приступенко // Публіцистика і політика : зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. – К., 2001. – Вип. 2.
31. Приступенко Т.О. Правові засади функціонування сучасних засобів масової комунікації України : монографія / Т.О. Приступенко; за ред. В. В. Різуна; Київ. нац. Ун-т імені Т.Г. Шевченка – К., 2000.
32. Приступенко Т.О. Свобода преси в Україні / Т.О. Приступенко // Журналіст України. – 1994. – № 1–2. – С. 12–14.
33. Приступенко Т.О. Тенденції розвитку свободи преси в Україні / Т.О. Приступенко // Вісн. Київ, ун-ту. – К., 1993. – С. 31–42. – Сер. Журналістика.
34. Різун В.В. Роль ЗМК в демократичному суспільстві / В.В. Різун // Публіцистика і політика: зб. наук, праць / за ред. проф. В.І. Шкляра. – К., 2001. – Вип. 2.
35. Самарцев О. Р. Современный коммуникативный процесс. Ч. 2: Теория и методика журналистики: Учебное пособие / Самарцев О. Р. – Ульяновск, 2000.
36. Стенхольм О. Защита общества от злоупотребления свободой печати / О. Стенхольм // Междунар. жизнь. – 1993. – № 10.
37. Україна: інформація і свобода слова: зб. законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців / у поряд. А.М. Затворний. – К.: Молодь, 1997.
38. Українське законодавство засоби масової інформації / Підготовлено Програмою правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа. – К., 2004.

Допоміжна

1. Винтерхофф–Шпурк Петер. Медиapsихология. Основные принципы / Винтерхофф–Шпурк Петер. – Харьков, 2007.
2. Декларация обязанностей и прав журналистов // Франция: общие сведения о праве по вопросам печати. – 1995. – № 37. – Рос.-фр. – Сер. Информационные и учебные материалы.

3. Капрон Рене Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед прес / Капрон Рене Дж. – К.: Видавничій дім: «Києво–Могилянська Академія», 2005.
4. Карпачова Н. Право на інформацію: свобода слова, думки, вільного вираження поглядів : щорічна доповідь Уповноваженого з прав людини / Н. Карпачова // Голос України. – 2001. – 10 груд.
5. Кібл Р. Журналістська етика. – К.: Інститут журналістики, 2007. – 188 с.
6. Кодекс професійної етики українського журналіста // Журналіст України. – 1997. – № 5–6.
7. Конституція України. – К.: Преса України, 1996. – 80 с.
8. Коппервуд Р., Нельсон Р. П. Как преподносить новости. – М.: Національний інститут преси, 1998. – 125 с.
9. Корконосенко С. Основы журналистики: Ученик для вузов / Корконосенко С. –., 2001.
10. Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. Соціальна психологія: Підручник / Корнєв М.Н., Коваленко А.Б. – К., 1995. – 304 с.
11. Костюк В. Тематика семінарських занять та методичні вказівки до вивчення курсу «теорія і методика журналістської творчості» / Костюк В. – Запоріжжя, 2005.
12. Миронченко В. Основи інформаційного радіомовлення: Підручник / Миронченко В. – К.: ІЗМН. 1996.
13. Основи масово-інформаційної діяльності. Підручник / А. Москаленко, Л. Губерський, В. Іванов. – К., 1999.
14. Основы творческой деятельности журналиста. – СПб.:Наука, 2000.
15. Петрова Н., Якубенко В. Медіа-право / Петрова Н., Якубенко В. – К.: Інститут журналістики, 2007. – 275 с.
16. Потятиник Б. Ключі до мас-медіа / Потятиник Б. – Львів: ПАІС, 2002. – 235 с.
17. Путівник ретельного журналіста. – К.: Інститут журналістики, 2007. – 175 с.
18. Різун В.В. Маси: Тексти лекцій / Різун В. В. – К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2003. – 118 с.
19. Самарцев О. Р. Творческая деятельность журналиста / Самарцев О. Р. – М.: Академический проект, 2007. – 528 с.
20. Тертичный А. Жанры периодической печати: Учебное пособие / Тертичный А. – М.: Аспект Пресс, 2000.
21. Уллмен Дж. Журналистское расследование: современные методы и техника / Уллмен Дж. – М.: Национальный институт прессы, 1998. – 222 с.
22. Універсальний журналіст. – К.: Інститут журналістики, 2007. – 150с.
23. Хайдеггер М. Письмо о гуманизме / М. Хайдеггер // Проблема человека в западной философии. – М., 1988.
24. Шкляр В.І. Преса керована і преса керуюча / В.І. Шкляр // Українська періодика: історія і сучасність: тези доп. і повідомл. Всеукр. іаук.-теорст. копф. 9–10 груд. 1993 р. – JL, 1993. – С 13–17.

25. Шкляр В. І. Соціальна норма і престиж преси / В.І. Шкляр // Укр. періодика: історія і сучасність / за ред. М.М. Романюка. – Л., 1997. – С. 25–28.
26. Чекмишев О.В. Основи професійної комунікації. Теорія і практика новинної журналістики: Підручник-практикум / Чекмишев О. В.– К.: Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2004. – 98 с.
27. Бугрим В. Журналіст на телеекрані / В. Бугрим. – К., 2000.
28. Васильєва Л. А. Делаем новости / Л. А. Васильєва. – М., 2003.
29. Вайшенберг Зігфريد. Новинна журналістика. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2011.
30. Дарадан Т. Трансформація новинного виробництва на телебаченні в Україні з 1991 по 2003 роки. Кваліф. Робота / Т. Дарадан. – К., 2003.
31. Дмитровский З. Є. Термінологія зображальних засобів масової комунікації. Довідкове видання / З. Є. Дмитровский. – Львів, 2004.
32. Ендрю Бойд. Телерадіожурналістика: техніка новин / Ендрю Бойд. – 5-е вид. – Лондон, 2000.
33. Єлісовенко Ю. Заголовок і лід у теленовинах / Юрій Єлісовенко // Наукові записки Інституту журналістики. – 2012. – Т. 46. – С. 36 – 43.
34. Куляс І., Макаренко О.Ефективне виробництво теленовин: стандарти інформаційного мовлення. Професійна етика журналіста-інформаційника: Практичний посібник для журналістів. – К.: МГО Інтерньюз Україна, 2006. – 120 с.
35. Кэррол Виктория Маккаллах. Новости на TV / Кэррол Виктория Маккаллах. – М., 2003.
36. Мащенко І. Г. Українське ТБ: штрихи до портрета / І. Г. Мащенко. – К., 1995.
37. Медынский С. Компонируем кинокадр / С. Медынский. – М., 1992.
38. Муратов С. А. Телевидение в поисках телевидения / С. А. Муратов. – М., 2001.
39. Отт У. Вопрос + ответ = интервью / У. Отт. – М., 1991.
40. Парфенов Л. Г. Нам возвращают наш портрет: Заметки о телевидении / Л. Г. Парфенов, Е. Л. Чекалова. – М., 1990.
41. Різун В.В. Теорія масової комунікації : Підручник. – К.: Просвіта, 2008. -256 с.
42. Антисуржик. Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити / За загальною редакцією Олександри Сербенської: Посібник. – Львів: Світ, 1994. – 152 с.
43. Бугрим В. В. Телебачення прямого ефіру: Навч. Посіб / В.В. Бугрим , І. Г. Мащенко. – К., 1991.
44. Бугрим В. В. Телевізійні мости / В. В. Бугрим, І. Г. Мащенко.– К., 1990.
45. Галлер Міхаель. Репортаж.— К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2011.
46. Григораш Д. С. Журналістика у термінах і виразах / Д. С. Григораш. – Львів, 1974.

47. Єлісовенко Ю.П., Нагорняк М.В. Радіовиробництво: Навч. Посіб. / За заг. ред. В.В. Різуна. – К: ТОВ «ДРУКАРНЯ БІЗНЕСПОЛІГРАФ», 2017. – 304 с.
48. Женченко М. І. Новітні редакторські професії в умовах конвергенції та мультимедіатизації ЗМІ / М.І. Женченко. – Наукові записки Інституту журналістики. – 2012. — Т. 49.
49. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Львів: ПАІС, 2004. – 266 с.
50. Кузнецов Г. В. Так работают журналисты ТВ: критерии профессионализма / Г. В.Кузнецов. – М. 2003.
51. Москаленко А. З. Теорія журналістики. – К., 1998.
52. Набруско В.І. Демократизація суспільства та культура інформаційного простору // Сучасне та майбутнє журналістики в плюралістичному суспільстві. – К., 1999. – С.168–171.
53. Різун В.В. Літературне редагування : Підручник. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
54. Різун В.В. Основи журналістики у відповідях та заувагах. – К.: 2004. – 80 с.
55. Сербенська О. Культура усного мовлення. Практикум: Навч. Посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 212 с.
56. Филд С. Как писать для радио и телевидения: Пер. с англ. – М.: НМО ГКРТ, 1962.
57. Шкляр В.І. Теорія і методика журн. творчості. – К., 1999. – 43 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.cir.org>. (“Columbia Journalism Review”).
2. <http://www.fair.org>. (“Fairness and Accurasy in Reporting”).
3. <http://www.inter.ua/ua/> (Офіційний сайт ТРК “Інтер”).
4. <http://www.ifj.org>. (Міжнародна Федерація журналістів (IFJ – International Federation of Journalists)).
5. www.ji.lviv.ua (Незалежний культурологічний часопис “І”).
6. <http://www.mediachannel.org>. (“Media Channel”).
7. <http://mediaed.org>. (Media Education Foundation).
8. <http://www.mediakrytyka.info> (“Медіакритика” – видання Інституту екології масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка).
9. <http://www.presswise.org.uk>. (“Press Wise Trust”).
10. <http://www.1plus1.net/> (Офіційний сайт ТРК “1+1”).
11. <http://post.semiotics.ru/> (Сайт семіотики).
12. <http://lamp.semiotics.ru/index.htm> (Семіотико-культурологічний журнал “Зелена лампа”).
13. <http://www.telekritika.kiev.ua/> (Інтернетвидання “Телекритика”).
14. <http://yanko.lib.ru/gum.html> (Бібліотека Слави Янко).
15. <http://www.audytoryia.lviv.ua>
16. MOnline.org.ua" – молодіжний портал
17. <http://www.monline.org.ua>
18. <https://www.ukr.net/ua/>